

ולוא התפרק הפלמ"ח? התשובה: בקובה

ל הפלמ"ח

לים לשביתות. כאשר נתפס, הולקה בשוט על כל גופו מקוקוד עד רגלו. הוא הוחזק במעצר, עד שחרורו בערבות עד לעריכת משפטו. הוא ניצל את ההזדמנות כדי להימלט לארצות-הברית.

עד היום לא שככה שנאתו לבאטיסטה ולכל הקונטרמהפכנים למיניהם. "אילו היה פידל גותן לי לנהוג כרצוני", אמר, "תוך שיחה על המורדים הנתפסים עתה בהרים, הייתי מוציא את כולם להורג". והוא יכול בלי קושי לבצע זאת: תחת חולצתו היה תקוע אקדה ובתא-הכפפות של המכונת היה מונח אקדה שני.

אותו לילה, בתום הסיוור, רצה אלידיו, מר-ירכי, לרשום משהו. הוא חיפש את העט הכדורי שלו, ומשלא מצאו, היה נרגז. התפלאתי. הרי אין דבר זול יותר מעט כדורי, הדומה לגלובוס שלנו. אלידיו הסביר: "קשה להשיג אותם עכשיו. איראפשר להביא מ-אמריקה."

★ ★ ★ ערב כטרופיקאנה

אלה מחסורים פעוטים. ישנו תופי עות חמורות יותר. למשל, כמעט כל נהג מונית שעמו שוהחתי, רסן: אין לו פרנסה. היו זמנים שמאות אלפי תיירים אמריקאים היו כובשים את הבאנה היפה. הדולארים זרמו בנהל אדיר. 100 מיליון לשנה. כעת, לא תמצא תייר אמריקאי אחד בכל העיר. כאשר סיפרתי בארצות-הברית שאני מתכנן לנסוע לקובה, לא היה אדם אחד שלא שלא הרים את ידיו בתדהמה והזהיר אותי שאני מסכן את חיי. ובכל זאת, כפי שאפשר לנחש, עודני חי. על אף אנשי ה-מיליציה הנמצאים בכל מקום, לא ראיתי עדיין עיר כל-כך שקטה וידידותית. אך לגבי האדם ברחוב של ניו-יורק ומיאמי, קובה היא מחנה מבוצר, שכל פטיעה בו היא סכנת נפשות. וחוק מזה, בקובה שול-טים "קומוניסטים" נוראים.

מכל מקום: אמריקאים — סליחה, "יאני קים", כי גם הקובאים הם אמריקאים — אין, מלבד כמה עתונאים. בתרמלון מפואר רים, מן המעולים בעולם, עומדים ריקים כמעט לגמרי. הבאנה הילטון, למשל, עשוי כדי לקלוט אלפי אורחים ומבלים ליום. אך למותו הענקיים שוממים. הוא הולאם, והממשלה מחזיקה אותו על חשבונה. בעד הכסף הזה קוראים לו הבאנה ליברה, "הבאנה החופשית". על חיותו נצבעו צבעי הדגל הקובאי וראש הממשלה, פידל קאסטרו, מתגורר באחת מקומותיו העליונות. הלכתי לראות את ההצגה במועדון-ההילה טרופיקאנה, כי כולם שאלו אותי בתמהון: "מה, אתה כהבאנה ולא הלכת לראות את טרופיקאנה?" זה מקום אנדי. ההצגה ה-נערכת בו בחצות עולה ביופיה ובממדיה על ההצגה המפוארת ביותר של פולי בר-ג'ר בפאריס. בחודשי דצמבר-פברואר צריכים להזמין מקומות זמן רב מראש; או לשלם שוחד הגון לרב-המלצרים.

האולם המפואר יכול להכיל, לפי הערכתי, קרוב לאלף איש. ההצגה עצמה מכילה כמה עשרות אמנים — בעיקר אמניות של הסיגנון המופשט. לא היה כל קושי למצוא מקום. התזמורת ניגנה, הרום הקובאי ה-נפלא זרם, הזרקורים שטפו את הבמה ב-שלוש אורות, הרקדניות רקדו, הזמרים זימרו. ההצגה הסתיימה, לקול תשואות הקהל. הבסתי סביבי. היינו בסך הכל 12 איש ב-אולם הענקי.

במלון נאציונל, מוסד כלל לא מבוטל, מתאכסנת עתה משלחת של אלג'יריה ה-חופשית, כאורחת הממשלה. מלבדה ישנם עוד כמה אורחים בודדים — 300 "מורי דים צעירים". משהו כמו הגנדיע שלנו, רק בלי הספורת. זקנים אין להם עדיין, אבל את שיער ראשם הם מגדלים, במיטב ה-מסורת של הנארבודוס. הם הובאו מן ה-כפרים, כאורחי הממשלה, כדי להכיר את בירתם.

נערים אלה, שלפני שנתיים הילכו לרוב יחפים ובלויים במטעי הסוכר והטאבאק, מאוכסנים במלון העולה פי כמה בהידורו על מלון המלך דוד בירושלים. בספוריהם היומיים הם מבלים במקומות שעד לפני זמן קצר שימשו רק למיליונרים. סתם בעל כמה מאות-אלפים לא היה מעז להיכנס

זי צייס מנהאטן באנק. השלט הגדול בפתח הבאנק בהחרמה המהפכנית של באנק זה. ננצחו מחלקת הבאנק, עומד ניצני האדונים החדשים: חיל קובאי.

המיליציה בקובה. שניים אלה, בלבושם המרושל, נשק שבידיהם, כמו כל חייל חדש, הם צולמו של צבא המיליציה של קובה, ליד הבאנה.

ח"ן קובאי

במיצעד המוני, ברחובות בירת קובה, הבאנה. שעה שצעירה קובאית נושאת את דגל קובה המהפכנית, נושאת חברתה למיצעד רובה אשר עבר בירושה מצבא באטיסטה. שתי צעירות אלה מתנדבות למיליציה.

לשם. כיום, פתוחים מקומות אלה לפואבלו — העם, דבר זה, כמוכר, אינו מכניס דר-לאריום לקופת המדינה. אבל איראפשר להע-רין בכסף את האהדה הפנטאסטית אותה קוצרת ממשלת פידל.

★ ★ ★

השוטר אמר: "אסור!"

פמקת התיירות פגעה לא רק ב-בתיהמלון, במועדוני-ההילה המרובים ובנהגי המוניות. גם המסחר הקמעוני סובל. פה ושם אפשר לראות חנות סגורה, כשעל הדלת מודבקה מודעה: "נסגרה. מסי הרכוש לא שולמו". המעמד הבינוני חי עדיין בתנ-אים נוחים, כי רכושו לא הולאם, ובבתי-המרוח אפשר לראות מאות גברים דשנים הנהנים מתענוגות החיים.

"ומה מצב המעמד הגבוה?" שאלתי ל-תומי. "אין מעמד כזה", היתה התשובה. החברות והמעפלים של בני מעמד זה הולאמו. הובטח להם פיצוי, באיגרות-חוב ממשלתיות, אשר ייפדו בעוד 20 שנה. בתי-הם ומכוניותיהם הושארו ברשותם. אבל כדי לקיים ארמונות ומכוניות פרטיות, דרו-שה הכנסה גבוהה, ומעטים האנשים שנות-רה להם אותה הכנסה גבוהה שהיו רגילים לה. על כן מעדיפים רובם לעזוב את קובה. מותר להם לקחת איתם חמישה דולארים. הם עשו את כספם בקובה, "אומרים אנ-שי הממשלה, והכסף הזה חייב להישאר בקובה". אבל הכסף לא נשאר בקובה, כי למרות שהממשלה אוסרת כל עיסקה במטבע זר,

קיים שוק שחור פעיל מאוד בדולארים. שער החליפין הרשמי הוא פסו קובאי אחד לדולאר אמריקאי. נהגי מונית הציעו לי, תוך נסיעה של חמש דקות, שניים ואפילו שלושה פסו לדולאר. "יש לי חבר שרוצה לנ-סוע לאמריקה", אמרו הנהגים, ללא יוצא מן הכלל, "אני רוצה לעזור לו בכמה דולארים".

את החבר הרוצה לעזוב אפשר לראות, יחד עם עוד כמה מאות כמוהו, עומד שעות בתור, ליד בניין השגרירות של אר-צות-הברית. הם מגיעים בשעות הבוקר ה-מוקדמות ונשארים עד לשעות הצהריים. זהו התור היחיד שאפשר לראות בהבאנה. ביקשתי מנהג המונית לעצור לרגע וירדתי לצלם את התור. אך גמרתי לצלם, ניגשו אלי שני שוטרים. אמרתי לעצמי: "זהו זה, חביבי. עשית משהו לא בסדר", והתכוננתי להציג את התעודות שלי. אך השוטר חיך. הוא לא הצביע על המצלמה שלי, כי אם על המכנסיים הקצרים שלבשתי. כי בהב-נה הם יותר באמצע החורף מאשר אצלנו ביום חמסין. "אסור ללבוש מכנסיים קצ-רים בעיר", הסביר לי. "גא לנסוע למלון וללבוש מכנסיים ארוכים". לבושי, כמו פור-נוגראפיה, הוא ענין של גיאוגראפיה.

★ ★ ★

המשך יבוא

אפשר, בעצם, לספר הרבה על קובה, ויש מה לספר. אבל בעוד כמה דקות יבואו לקחת אותי לפגישה חשובה. על-כן, ברשותכם, אפסיק כאן. המשך יבוא.